

Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2017

3 april 2017

Nr: BS 2017009001

De Minister van Defensie en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,

Gelet op artikel 5.10, eerste en tweede lid, van de Wet Luchtvaart en de artikelen 2, tweede lid, 5 en 19, eerste lid, onderdeel e, van het Besluit luchtverkeer 2014;

Besluiten:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

AMC: Airspace Management Cell, organisatie die het civiel en militair gebruik van het luchtruim op elkaar afstemt;

AMC-Manageable Area: luchtruim dat enerzijds voor militaire en anderzijds voor civiele activiteiten kan worden gebruikt;

AMSL: above mean sea level, boven gemiddeld zeeniveau;

burgerluchtverkeer: alle luchtvaartactiviteiten van burgerluchtvaartuigen;

AOCS NM: Air Operations Control Station Nieuw Milligen, belast met de bewaking van het Nederlandse deel van het NAVO-luchtruim en de coördinatie van het militaire luchtverkeer en delen van het burgerluchtverkeer;

CBA: cross border area, een tijdelijk gedefinieerd stuk luchtruim dat zich over internationale grenzen uitstrekt;

militair luchtverkeer: vluchten uitgevoerd onder militair gezag;

EHD: danger area (in de Amsterdam FIR), gedefinieerd stuk luchtruim in de Amsterdam FIR waarbinnen op aangekondigde tijden activiteiten voorkomen die een gevaar kunnen vormen voor vluchten in dit gebied;

EHP: prohibited area (in de Amsterdam FIR), gedefinieerd stuk luchtruim in de Amsterdam FIR waarbinnen vluchten niet zijn toegestaan;

EHR: restricted area (in de Amsterdam FIR), gedefinieerd stuk luchtruim in de Amsterdam FIR waarbinnen vluchten alleen voorwaardelijk zijn toegestaan;

FIR: flight information region, vluchtinformatiegebied;

FL: flight level, vliegniveau;

ft: feet, voet;

NOTAM: Notice to Airmen, een bericht aan luchtvaardenden gedistribueerd via een communicatienetwerk voor luchtverkeersdiensten met inlichtingen over de instelling, toestand, of verandering van enige luchtvaartfaciliteit, -dienstverlening, -procedure of -gevaar, waarvan het noodzakelijk is dat personen die betrokken zijn bij de vluchtvoorbereiding en -uitvoering daarvan tijdig kennis nemen;

RPAS: remotely piloted aircraft system, op afstand bestuurd luchtvaartuig (remotely piloted aircraft, RPA), onbemand, niet zijnde een modelluchtvaartuig, het daarbij horend grondstation, het vereiste besturingssysteem en andere in het type-ontwerp gespecificeerde componenten;

TRA: temporary reserved airspace, gedefinieerd stuk luchtruim waarbinnen op aangekondigde tijden (militaire) vliegactiviteiten plaatsvinden die een gevaar kunnen vormen voor civiele vluchten;

TSA: temporary segregated area, luchtruimte met vastgestelde begrenzingsen, waarvoor reserveren van luchtruimte is vereist, voor het exclusief gebruik door specifieke gebruikers gedurende een vastgestelde tijdsperiode.

Artikel 2 Militaire oefengebieden

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het volgende gebied:

EHR 3 (Oldebroek)

het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:

52°23'00.00"N 005°50'00.00"E;

52°21'30.00"N 005°52'30.00"E;

52°24'30.00"N 006°01'00.00"E;

52°27'00.00"N 006°00'00.00"E;

terug naar beginpunt;

tot 3000 ft AMSL, dagelijks van 00.00 uur tot 24.00 uur lokale tijd.

2. Behoudens toestemming van AOCs NM is burgerluchtverkeer verboden in de volgende gebieden op maandag tot en met donderdag van 08.00 uur tot 24.00 uur lokale tijd en op vrijdag van 08.00 uur tot 17.00 uur lokale tijd of incidenteel op per NOTAM bekendgemaakte andere hoogten, dagen en tijden:
  - a. EHR 3A (Oldebroek)

het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°23'00.00"N 005°50'00.00"E;
52°21'30.00"N 005°52'30.00"E;
52°24'30.00"N 006°01'00.00"E;
52°27'00.00"N 006°00'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van 3000 ft AMSL tot FL 185;
  - b. EHR 4 (Vliehors)

het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°10'12.59"N 004°46'21.14"E;
met de klok mee met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°07'01.98"N 004°56'02.41"E;
53°11'00.00"N 004°51'24.00"E;
terug naar beginpunt;
tot FL 065;
  - c. EHR 4B (Vliehors)

het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°09'43.06"N 005°06'58.79"E;
53°02'40.00"N 005°15'00.00"E;
52°58'09.00"N 005°06'22.00"E;
53°07'01.98"N 004°56'02.41"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) terug naar beginpunt;
tot 4000 ft AMSL;
  - d. EHR 4C (Vliehors)

het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°02'40.00"N 005°15'00.00"E;
52°52'40.00"N 005°21'30.00"E;
52°51'30.00"N 005°15'30.00"E;
52°59'05.07"N 005°08'08.93"E;
terug naar beginpunt;
van 1000 ft AMSL tot 2000 ft AMSL;
  - e. EHR 4D (Vliehors)

het gebied, begrensd door een lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°15'00.00"N 004°37'01.38"E;
langs de parallel naar
53°15'00.00"N 004°43'40.92"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°10'12.59"N 004°46'21.14"E;
53°09'17.00"N 004°40'28.00"E;
53°11'06.00"N 004°38'07.51"E;
met de klok mee met een boog (straal van 12 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) terug naar beginpunt;
tot 1500 ft AMSL;
  - f. EHR 4F (Vliehors)

het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°21'58.90"N 004°40'44.58"E;
53°19'39.51"N 004°46'10.31"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°15'00.00"N 004°43'40.92"E;
langs de parallel naar
53°15'00.00"N 004°37'01.38"E;
met de klok mee met een boog (straal van 12 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) terug naar beginpunt;
tot 5000 ft AMSL;
  - g. EHR 8 (Den Helder)

- het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°57'42.00"N 004°44'25.00"E;
52°52'00.00"N 004°43'00.00"E;
52°47'00.00"N 004°41'00.00"E;
52°45'00.00"N 004°32'00.00"E;
52°46'30.00"N 004°26'00.00"E;
52°49'00.00"N 004°21'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°21'00.00"E;
53°06'10.00"N 004°30'56.00"E;
53°02'59.00"N 004°40'46.00"E;
terug naar beginpunt;
tot FL 065;
- h. EHR 9 (Harskamp)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°11'30.00"N 005°47'00.00"E;
52°09'30.00"N 005°52'50.00"E;
52°07'30.00"N 005°52'50.00"E;
52°06'40.00"N 005°45'45.00"E;
52°09'20.00"N 005°44'00.00"E;
terug naar beginpunt;
tot 5900 ft AMSL;
- i. EHR 61 (Arnhemse Heide)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 300 meter vanuit
positie 52°02'29.00"N 005°55'04.00"E;
tot 1.000 ft AMSL;
- j. EHR 62 (Reek)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1 nautische mijl vanuit
positie 51°43'42.00"N 005°41'33.00"E;
tot 1000 ft AMSL;
EHR 63 (Riel)
- k. het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1 nautische mijl vanuit
positie 51°30'00.00"N 004°59'47.00"E;
tot 1000 ft AMSL.
3. Behoudens toestemming van AOCs NM is burgerluchtverkeer verboden in de volgende gebieden gedurende de dagen en tijden die telkens per NOTAM worden bekendgemaakt:
- a. TSA 1A (De Peel A)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 6,5 nautische mijlen vanuit positie 51°31'02.20"N 005°51'20.30"E;
tot een in de NOTAM aan te geven maximum van FL 195;
- b. TSA 1B (De Peel B)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
51°31'11.56"N 006°01'44.49"E;
51°20'00.00"N 006°02'09.00"E;
51°15'10.00"N 005°57'00.00"E;
51°15'20.00"N 005°48'50.00"E;
51°20'00.00"N 005°42'08.95"E;
51°28'01.84"N 005°42'08.95"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 6,5 nautische mijlen vanuit positie 51°31'02.20"N 005°51'20.30"E) terug naar beginpunt;
van 1200 ft AMSL tot 2500 ft AMSL;
- c. EHR 2 (Marnewaard)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°24'41.00"N 006°14'09.00"E;
53°25'33.00"N 006°14'56.00"E;
53°26'02.00"N 006°19'55.00"E;
53°24'09.00"N 006°20'08.00"E;
53°24'03.00"N 006°15'16.00"E;
terug naar beginpunt;
tot een in de NOTAM aan te geven maximum van 11.700 ft AMSL;
- d. EHR 2A (Marnewaard A)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°25'21.12"N 006°28'46.39"E;
met de klok mee met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°23'00.00"N 006°16'00.00"E) naar
53°23'07.98"N 006°29'21.48"E;

- 53°15'16.66"N 006°12'35.42"E;
met de klok mee met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°23'00.00"N 006°16'00.00"E) naar
53°23'59.32"N 006°02'44.44"E;
terug naar beginpunt;
tot een in de NOTAM aan te geven maximum van FL 195;
- e. EHR 2B (Marnewaard B)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°25'17.00"N 006°27'25.00"E;
53°23'32.00"N 005°54'26.00"E;
53°23'00.00"N 005°51'30.00"E;
53°10'00.00"N 006°02'00.00"E;
53°09'59.77"N 006°04'17.14"E;
53°24'37.00"N 006°36'30.00"E;
53°27'28.28"N 006°40'32.88"E;
53°25'21.12"N 006°28'46.39"E;
terug naar beginpunt;
van 1200 ft AMSL tot 2500 ft AMSL;
- f. EHR 2C (Marnewaard C)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°27'49.00"N 006°45'16.00"E;
53°26'42.00"N 006°52'08.00"E;
53°21'12.00"N 006°52'24.00"E;
53°14'58.00"N 006°23'59.00"E;
53°09'57.00"N 006°20'03.00"E;
53°09'59.77"N 006°04'17.14"E;
53°24'37.00"N 006°36'30.00"E;
53°27'28.28"N 006°40'32.88"E;
terug naar beginpunt;
van 1200 ft AMSL tot 2500 ft AMSL;
- g. TSA 50 (Marne, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1,7 nautische mijl vanuit positie 53°23'30.60"N 006°15'28.05"E;
tot 600 ft AMSL;
- h. TSA 51 (De Haar, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 0,875 nautische mijl vanuit positie 52°56'46.34"N 006°31'16.75"E;
tot 600 ft AMSL;
- i. TSA 52 (Havelte, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°48'07.33"N 006°10'31.07"E;
52°49'03.91"N 006°12'59.85"E;
met de klok mee met een boog (straal van 1,2 nautische mijl vanuit positie 52°48'03.00"N 006°14'02.88"E) naar
52°46'55.12"N 006°14'41.94"E;
52°46'20.04"N 006°11'56.22"E;
met de klok mee met een boog (straal van 1 nautische mijl vanuit positie 52°47'16.59"N 006°11'23.62"E) terug naar beginpunt;
tot 600 ft AMSL;
- j. TSA 53 (Beekhuizerzand, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1 nautische mijl vanuit positie 52°19'54.77"N 005°40'28.68"E;
tot 600 ft AMSL;
- k. TSA 54 (Ermelosche Heide, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1,06 nautische mijl vanuit positie 52°17'24.07"N 005°40'49.93"E;
tot 600 ft AMSL;
- l. TSA 55A (Vlasakkers, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°08'55.83"N 005°17'47.18"E;
met de klok mee met een boog (straal van 1 nautische mijl vanuit positie 52°08'15.77"N 005°18'59.60"E) naar
52°07'22.59"N 005°18'14.73"E;
terug naar beginpunt;
tot 600 ft AMSL;
- m. TSA 55B (Vlasakkers, RPAS)

- het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°07'22.59"N 005°18'14.73"E;
met de klok mee met een boog (straal van 1 nautische mijl vanuit positie 52°08'15.77"N 005°18'59.60"E) naar
52°08'55.83"N 005°17'47.18"E;
terug naar beginpunt;
tot 600 ft AMSL;
de TSA 55B kan niet gelijktijdig worden geactiveerd met zweefvliegactiviteiten op Soesterberg;
- n. TSA 56 (Leusderheide, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1,2 nautische mijl vanuit positie 52°06'22.27"N 005°20'28.78"E;
tot 600 ft AMSL;
- o. TSA 57 (Rucphense Heide, RPAS)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 1 nautische mijl vanuit positie 51°30'43.29"N 004°32'11.25"E;
tot 600 ft AMSL;
- p. TRA 58 (Regte Heide)
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 2 nautische mijl vanuit positie 51°30'45.00"N 005°01'40.00"E;
tot een in de NOTAM aangegeven maximum van FL 245;
- q. EHD 41A
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°05'00.00"N 003°45'00.00"E;
53°13'00.00"N 003°45'00.00"E;
langs de parallel naar
53°13'00.00"N 004°10'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°10'00.00"E;
langs de parallel terug naar beginpunt;
tot FL 055;
- r. EHD 41B
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°05'00.00"N 003°37'00.00"E;
53°13'00.00"N 003°37'00.00"E;
langs de parallel naar
53°13'00.00"N 003°45'00.00"E;
53°05'00.00"N 003°45'00.00"E;
langs de parallel terug naar beginpunt;
tot FL 055;
- s. EHD 41C
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°05'00.00"N 004°10'00.00"E;
53°13'00.00"N 004°10'00.00"E;
langs de parallel naar
53°13'00.00"N 004°18'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°18'00.00"E;
langs de parallel terug naar beginpunt;
tot FL 055;
- t. EHD 41D
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°05'00.00"N 003°45'00.00"E;
53°13'00.00"N 003°45'00.00"E;
langs de parallel naar
53°13'00.00"N 004°10'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°10'00.00"E;
langs de parallel terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een in de NOTAM aan te geven maximum van FL 660;
- u. EHD 42
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°00'00.00"N 004°46'00.00"E;
langs de parallel naar
54°00'00.00"N 006°06'26.00"E;
53°51'06.00"N 006°13'58.00"E;
53°37'38.00"N 005°06'00.00"E;
53°36'00.00"N 004°46'00.00"E;
terug naar beginpunt;
tot een in de NOTAM aan te geven maximum van FL 660;

- v. EHD 49 (Breezanddijk)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°01'03.00"N 005°12'32.00"E;
52°53'45.00"N 005°16'00.00"E;
52°53'29.00"N 005°11'11.00"E;
52°48'39.00"N 005°10'16.00"E;
52°48'47.00"N 005°07'33.00"E;
52°50'53.00"N 005°07'49.00"E;
52°56'00.00"N 005°03'33.00"E;
terug naar beginpunt;
tot 19.500 ft AMSL of een andere in de NOTAM aan te geven hoogte.
4. De volgende gebieden zijn AMC-Manageable Areas van maandag tot en met donderdag van 08.00 uur tot 24.00 uur lokale tijd en op vrijdag van 08.00 uur tot 17.00 uur lokale tijd of incidenteel op andere per NOTAM bekendgemaakte hoogten, dagen en tijden. Indien deze gebieden binnen de gestelde tijden zijn geactiveerd door de AMC, is burgerluchtverkeer aldaar verboden, behoudens toestemming van AOCs NM:
- a. EHR 4A (Vliehors) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°10'12.59"N 004°46'21.14"E;
met de klok mee met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°07'01.98"N 004°56'02.41"E;
53°11'00.00"N 004°51'24.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 065 tot FL 285;
- b. EHR 4E (Vliehors) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door een lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°11'06.00"N 004°38'07.51"E;
53°30'00.00"N 004°20'00.00"E;
langs de parallel naar
53°30'00.00"N 005°10'00.00"E;
3°16'44.82"N 005°10'00.00"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°15'00.00"N 004°43'40.92"E;
langs de parallel naar
53°15'00.00"N 004°37'01.38"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 12 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) terug naar beginpunt;
van 10.000 ft AMSL tot FL 285;
- c. EHR 8A (Den Helder) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°57'42.00"N 004°44'25.00"E;
52°52'00.00"N 004°43'00.00"E;
52°47'00.00"N 004°41'00.00"E;
52°45'00.00"N 004°32'00.00"E;
52°46'30.00"N 004°26'00.00"E;
52°49'00.00"N 004°21'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°21'00.00"E;
53°06'10.00"N 004°30'56.00"E;
53°02'59.00"N 004°40'46.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 065 tot een in de NOTAM aan te geven maximum van FL 660;
- d. TRA 10A AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°40'00.00"N 006°30'00.00"E;
53°33'38.00"N 006°36'24.00"E;
53°31'22.00"N 006°40'20.00"E;
53°30'15.00"N 006°44'30.00"E;
53°24'37.00"N 006°36'30.00"E;
52°48'02.89"N 005°17'10.78"E;
52°43'30.00"N 004°33'40.00"E;
52°45'25.00"N 004°28'03.00"E;
52°48'19.15"N 004°21'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°21'00.00"E;

- 53°06'10.00"N 004°30'56.00"E;
53°09'17.00"N 004°40'28.00"E;
53°11'06.00"N 004°38'07.51"E;
met de klok mee met een boog (straal van 12 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°15'00.00"N 004°37'01.38"E;
langs de parallel naar
53°15'00.00"N 004°43'40.92"E;
met de klok mee met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°22'29.07"N 004°52'20.47"E;
53°26'24.00"N 005°10'00.00"E;
53°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 095 tot een maximum van FL 660;
- e. TRA 10B AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°40'00.00"N 006°30'00.00"E;
53°33'38.00"N 006°36'24.00"E;
53°31'22.00"N 006°40'20.00"E;
53°30'15.00"N 006°44'30.00"E;
53°24'37.00"N 006°36'30.00"E;
52°48'02.89"N 005°17'10.78"E;
52°43'30.00"N 004°33'40.00"E;
52°45'25.00"N 004°28'03.00"E;
52°48'19.15"N 004°21'00.00"E;
53°05'00.00"N 004°21'00.00"E;
53°06'10.00"N 004°30'56.00"E;
53°09'17.00"N 004°40'28.00"E;
53°11'06.00"N 004°38'07.51"E;
met de klok mee met een boog (straal van 12 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°15'00.00"N 004°37'01.38"E;
langs de parallel naar
53°15'00.00"N 004°43'40.92"E;
met de klok mee met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N 004°57'00.00"E) naar
53°22'29.07"N 004°52'20.47"E;
53°26'24.00"N 005°10'00.00"E;
53°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 065 tot FL 095;
- f. TRA 11 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°03'34.81"N 005°43'31.28"E;
met de klok mee met een boog (straal van 10 nautische mijlen vanuit positie 53°13'30.98"N 005°45'09.12"E) naar
53°11'54.75"N 006°01'34.10"E;
terug naar beginpunt;
van 3000 ft AMSL tot FL 095;
- g. TRA 12 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
51°29'49.54"N 004°48'23.54"E;
51°51'20.13"N 005°01'57.73"E;
51°58'55.00"N 005°17'42.00"E;
52°00'04.00"N 005°31'16.00"E;
51°56'22.00"N 005°47'00.00"E;
51°50'02.07"N 005°57'31.88"E;
langs de Nederlands-Duitse grens naar
51°14'45.88"N 006°04'54.01"E;
51°15'20.98"N 005°33'24.80"E;
langs de Nederlands-Duitse grens naar
51°16'54.02"N 005°26'29.97"E;
51°26'02.91"N 005°06'10.21"E;
langs de Nederlands-Belgische grens naar
51°26'52.00"N 005°00'18.06"E;

- langs de parallel naar
51°26'52.00"N 004°49'24.66"E;
langs de Nederlands-Belgische grens terug naar beginpunt;
van FL 095 tot FL 285;
- h. TRA 12A AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
51°38'28.12"N 004°53'49.03"E;
51°51'20.13"N 005°01'57.73"E;
51°58'55.00"N 005°17'42.00"E;
52°01'10.99"N 005°44'45.29"E;
51°50'41.85"N 006°02'17.96"E;
langs de Nederlands-Duitse grens naar
51°14'45.88"N 006°04'54.01"E;
51°14'54.61"N 005°57'44.46"E;
51°15'38.94"N 005°53'10.31"E;
terug naar beginpunt;
van FL 285 tot FL 660;
- i. TRA 72 (Wamel) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
51°54'38.00"N 005°30'35.00"E;
51°52'00.00"N 005°40'40.00"E;
51°49'13.00"N 005°40'44.00"E;
51°43'52.00"N 005°22'56.00"E;
51°52'00.00"N 005°17'32.00"E;
51°54'11.00"N 005°22'48.00"E;
terug naar beginpunt;
tot FL 195;
- j. TRA 80 (Deelen Hoog) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 6,5 nautische mijlen
vanuit positie 52°03'35.02"N 005°52'18.97"E;
van 3000 ft AMSL tot FL 065;
- k. TRA 81 (Maas/Waal) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
51°53'58.99"N 005°33'26.32"E;
51°52'31.87"N 005°34'47.79"E;
51°52'19.76"N 005°37'16.51"E;
51°48'00.40"N 005°39'00.31"E;
51°46'59.97"N 005°34'59.93"E;
51°47'30.07"N 005°32'30.07"E;
51°46'59.97"N 005°28'59.79"E;
51°45'00.44"N 005°28'59.79"E;
51°45'00.41"N 005°20'13.29"E;
51°44'47.75"N 005°19'29.50"E;
51°44'37.65"N 005°19'02.93"E;
51°44'18.74"N 005°18'21.24"E;
51°44'09.90"N 005°17'53.45"E;
51°44'10.07"N 005°17'36.94"E;
51°44'19.66"N 005°17'06.45"E;
51°44'21.74"N 005°16'46.05"E;
51°44'19.14"N 005°15'56.79"E;
51°44'02.09"N 005°15'23.33"E;
51°43'59.29"N 005°15'06.15"E;
51°43'59.80"N 005°14'42.65"E;
51°44'26.16"N 005°13'49.49"E;
51°44'34.72"N 005°13'12.56"E;
51°44'32.32"N 005°12'52.42"E;
51°44'26.54"N 005°12'26.74"E;
51°44'22.22"N 005°11'59.54"E;
51°44'22.91"N 005°11'32.97"E;
51°44'29.07"N 005°11'03.87"E;
51°44'32.32"N 005°10'36.45"E;
51°44'31.98"N 005°09'53.09"E;
51°44'20.51"N 005°08'27.76"E;
51°44'06.48"N 005°07'09.98"E;
51°43'53.30"N 005°06'18.79"E;
51°43'26.90"N 005°05'15.36"E;

51°43'15.48"N 005°05'01.07"E;
51°42'51.42"N 005°04'31.87"E;
51°42'39.65"N 005°04'00.40"E;
51°42'34.52"N 005°03'43.79"E;
51°42'29.17"N 005°03'18.78"E;
51°42'25.96"N 005°02'45.38"E;
51°42'24.78"N 005°02'18.63"E;
51°42'25.32"N 005°01'54.85"E;
51°42'26.92"N 005°01'23.03"E;
51°42'31.52"N 005°00'40.71"E;
51°42'33.88"N 005°00'26.55"E;
51°42'36.01"N 004°59'50.01"E;
51°42'40.40"N 004°59'15.73"E;
51°42'32.60"N 004°58'07.18"E;
51°42'23.18"N 004°57'33.44"E;
51°42'24.04"N 004°56'56.37"E;
51°42'31.14"N 004°55'53.44"E;
51°42'44.78"N 004°54'58.17"E;
51°42'49.94"N 004°54'24.60"E;
51°42'55.27"N 004°54'06.77"E;
51°43'01.04"N 004°53'54.53"E;
51°43'31.85"N 004°53'57.32"E;
51°43'51.74"N 004°54'42.44"E;
51°44'31.10"N 004°55'26.15"E;
51°45'16.77"N 004°55'59.02"E;
51°45'50.89"N 004°56'04.62"E;
51°46'15.70"N 004°56'06.37"E;
51°47'20.52"N 004°56'23.50"E;
51°47'45.97"N 004°56'19.83"E;
51°48'40.73"N 004°57'53.03"E;
51°49'03.94"N 004°59'35.49"E;
51°49'10.93"N 005°00'24.83"E;
51°48'52.25"N 005°02'14.91"E;
51°49'29.60"N 005°04'49.16"E;
51°49'28.94"N 005°05'35.96"E;
51°48'46.54"N 005°07'34.61"E;
51°48'43.46"N 005°08'28.01"E;
51°48'55.11"N 005°09'55.90"E;
51°48'48.52"N 005°10'59.84"E;
51°48'30.50"N 005°13'10.14"E;
51°48'55.77"N 005°14'52.53"E;
51°49'19.50"N 005°18'14.68"E;
51°49'15.32"N 005°18'51.37"E;
51°48'57.30"N 005°19'27.41"E;
51°48'37.75"N 005°19'47.62"E;
51°48'20.61"N 005°20'07.18"E;
51°48'07.65"N 005°20'55.30"E;
51°48'13.40"N 005°21'47.81"E;
51°49'13.12"N 005°22'49.12"E;
51°50'39.48"N 005°24'46.45"E;
51°52'09.56"N 005°25'39.62"E;
51°52'59.88"N 005°26'39.39"E;
51°53'15.70"N 005°27'45.09"E;
51°53'17.90"N 005°30'39.99"E;

terug naar beginpunt;
tot 3000 ft AMSL;

- l. TRA 82 (Zaltbommel) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:

51°43'00.00"N 004°53'00.00"E;
51°49'00.00"N 004°56'00.00"E;
51°53'00.00"N 005°30'00.00"E;
51°47'00.00"N 005°30'00.00"E;

terug naar beginpunt;
tot 2500 ft AMSL;

- m. TRA 83 (Ginkel) AMC-Manageable Area

- het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 5 nautische mijlen vanuit positie 52°02'00.00"N 005°43'00.00"E;
tot 3000 ft AMSL;
- n. TRA 84 (Uddel) AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°10'00.00"N 005°38'00.00"E;
52°15'41.50"N 005°39'08.20"E;
52°20'00.00"N 005°40'00.00"E;
52°20'00.00"N 005°55'00.00"E;
52°10'00.00"N 005°53'00.00"E;
terug naar beginpunt;
tot 3000 ft AMSL;
- o. EHD 01 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
55°00'00.00"N 005°00'00.00"E;
langs de parallel naar
55°00'00.00"N 005°34'00.00"E;
54°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
langs de parallel naar
54°30'00.00"N 004°32'09.45"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- p. EHD 02 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
55°00'00.00"N 005°34'00.00"E;
langs de parallel naar
55°00'00.00"N 006°30'00.00"E;
54°30'00.00"N 006°30'00.00"E;
langs de parallel naar
54°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- q. EHD 03 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°30'00.00"N 004°32'09.45"E;
langs de parallel naar
54°30'00.00"N 004°46'00.00"E;
54°00'00.00"N 004°46'00.00"E;
langs de parallel naar
54°00'00.00"N 004°05'04.96"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- r. EHD 04 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°30'00.00"N 004°46'00.00"E;
langs de parallel naar
54°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
54°00'00.00"N 005°34'00.00"E;
langs de parallel naar
54°00'00.00"N 004°46'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- s. EHD 05 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
langs de parallel naar
54°30'00.00"N 006°30'00.00"E;
54°00'00.00"N 006°30'00.00"E;
langs de parallel naar
54°00'00.00"N 005°34'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- t. EHD 06 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°00'00.00"N 004°05'04.96"E;
langs de parallel naar

- 54°00'00.00"N 004°46'00.00"E;
53°30'00.00"N 004°46'00.00"E;
langs de parallel naar
53°30'00.00"N 003°38'44.30"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- u. EHD 07 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°00'00.00"N 004°46'00.00"E;
langs de parallel naar
54°00'00.00"N 005°34'00.00"E;
53°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
53°26'24.00"N 005°10'00.00"E;
53°22'29.07"N 004°52'20.47"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N
004°57'00.00"E) naar
53°19'39.51"N 004°46'10.31"E;
53°19'43.93"N 004°46'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- v. EHD 08 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
54°00'00.00"N 005°34'00.00"E;
langs de parallel naar
54°00'00.00"N 006°30'00.00"E;
53°40'00.00"N 006°30'00.00"E;
53°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- w. EHD 09 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
53°30'00.00"N 003°38'44.30"E;
langs de parallel naar
53°30'00.00"N 004°46'00.00"E;
53°19'43.39"N 004°46'00.00"E;
53°19'39.51"N 004°46'10.31"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N
004°57'00.00"E) naar
53°15'00.00"N 004°43'40.92"E;
langs de parallel naar
53°15'00.00"N 004°37'01.38"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 12 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N
004°57'00.00"E) naar
53°11'06.00"N 004°38'07.51"E;
53°09'17.00"N 004°40'28.00"E;
53°06'10.00"N 004°30'56.00"E;
53°05'00.00"N 004°21'00.00"E;
52°48'19.15"N 004°21'00.00"E;
53°03'20.00"N 003°44'00.00"E;
53°27'54.91"N 003°36'56.03"E;
terug naar beginpunt;
van FL 055 tot een maximum van FL 660;
- x. EHD 018 AMC-Manageable Area
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
55°00'00.00"N 005°00'00.00"E;
55°00'00.00"N 006°30'00.00"E;
53°40'00.00"N 006°30'00.00"E;
53°30'00.00"N 005°34'00.00"E;
53°26'24.00"N 005°10'00.00"E;
53°22'29.07"N 004°52'20.47"E;
tegen de klok in met een boog (straal van 8 nautische mijlen vanuit positie 53°15'00.00"N
004°57'00.00"E) naar
53°19'39.51"N 004°46'10.31"E;
53°19'43.93"N 004°46'00.00"E;
53°30'00.00"N 004°46'00.00"E;
langs de parallel naar

53°30'00.00"N 003°38'44.30"E;

54°00'00.00"N 004°05'04.96"E;

54°30'00.00"N 004°32'09.45"E;

terug naar beginpunt;

van FL 055 tot een maximum van FL 660;

y. CBA SEA 1 AMC-Manageable Area

het Nederlandse deel van het gebied wordt begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:

54°57'30.00"N 005°02'34.82"E;

langs de parallel naar

54°57'30.00"N 006°30'00.00"E;

langs de parallel naar

54°57'30.00"N 007°36'59.07"E;

53°54'12.87"N 006°55'25.40"E;

53°50'01.91"N 006°30'00.00"E;

53°32'30.00"N 004°49'39.38"E;

langs de parallel naar

53°32'30.00"N 003°45'37.54"E;

terug naar beginpunt;

van FL 055 tot een in de NOTAM aan te geven maximum van FL 660;

z. EB TRA N B AMC-Manageable area

het Nederlandse deel van de grotendeels in België gelegen TRA Noord B wordt begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:

51°26'00.00"N 005°04'00.00"E;

langs de Nederlands-Belgische grens naar

51°16'00.00"N 005°27'00.00"E;

terug naar beginpunt;

van FL 095 tot FL 660.

5. In de gebieden EHR 4, EHR 4B en EHR 4C wordt aan de gezagvoerders van militaire vliegtuigen, voor zover voor de militaire oefening noodzakelijk, vrijstelling verleend van het verbod om een VFR-vlucht uit te voeren beneden de bij of krachtens paragraaf SERA.5005, onderdeel (f), van verordening (EU) nr. 923/2012 vastgestelde minimum vlieghoogte.

Artikel 3 Gebieden ten behoeve van de nationale herdenking op 4 mei

Om redenen van openbare orde en veiligheid en ongewenste beïnvloeding van gebeurtenissen op de grond is het uitoefenen van het burgerluchtverkeer jaarlijks op 4 mei verboden in de volgende gebieden gedurende de daarbij aangegeven periode:

a. EHR 16 (Amsterdam/Dam)

het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 2 nautische mijlen vanuit positie 52°22'00.00"N 004°54'00.00"E tot FL 055, van 18.55 tot 21.30 uur plaatselijke tijd en tot FL 145 van 19.58 tot en met 20.03 uur plaatselijke tijd;

b. EHR 17 (Apeldoorn/Loenen)

het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 2 nautische mijlen vanuit positie 52°07'00.00"N 006°01'00.00"E tot FL 055, van 14.00 tot 15.00 uur plaatselijke tijd;

c. EHR 18 (Bloemendaal/Overveen)

het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 2 nautische mijlen vanuit positie 52°24'00.00"N 004°37'00.00"E tot FL 055, van 19.30 tot 20.30 uur plaatselijke tijd;

d. EHR 19 (Rhenen/Grebbeberg)

het gebied, begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 2 nautische mijlen vanuit positie 51°57'30.00"N 005°35'30.00"E tot FL 055, van 19.10 tot 20.40 uur plaatselijke tijd.

Artikel 4 Gebied ten behoeve van de nationale herdenking op 15 augustus en ceremoniële doeleinden

1. Om redenen van openbare orde en veiligheid en ongewenste beïnvloeding van gebeurtenissen op de grond is het uitoefenen van het burgerluchtverkeer jaarlijks op 15 augustus verboden binnen het gebied EHR 20 (Den Haag/Indisch monument), begrensd door de lijn die de cirkel vormt met een straal van 2 nautische mijlen vanuit positie 52°55'49.00"N 004°17'33.00"E tot 3000 ft AMSL, van 12.00 tot en met 16.00 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, genoemd in het eerste lid, is niet van toepassing op ceremoniële langsvluchten op initiatief van de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 binnen het gebied en binnen de periode, genoemd in dat lid.

3. De ceremoniële langsvluchten, bedoeld in het tweede lid, worden voorafgaand aangemeld door de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 bij de Inspectie Leefomgeving en Transport en uitgevoerd overeenkomstig de zichtvliegvoorschriften, bedoeld in deel 5 van de bijlage bij verordening (EU) nr. 923/2012.
4. De routing en uitvoering van ceremoniële langsvluchten vinden plaats met inachtneming van beperking van geluidshinder.

Artikel 5 Gebieden ter bescherming van de nationale veiligheid

Ter bescherming van de nationale veiligheid is burgerluchtverkeer verboden in de volgende gebieden:

- a. EHP 25 (Kasteel Drakensteijn)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°11'08.00"N 005°12'30.00"E;
52°12'22.00"N 005°17'15.00"E;
52°11'21.00"N 005°17'56.00"E;
52°10'09.00"N 005°13'11.00"E;
terug naar beginpunt;
tot 2000 ft AMSL, dagelijks van 00.00 uur tot 24.00 uur lokale tijd;
- b. EHP 26 (Koninklijke paleizen en regeringsgebouwen)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°03'43.00"N 004°18'20.00"E;
52°06'25.00"N 004°24'20.00"E;
52°07'37.00"N 004°26'03.00"E;
52°08'36.00"N 004°23'50.00"E;
52°05'17.00"N 004°16'27.00"E;
terug naar beginpunt;
tot 2000 ft AMSL, dagelijks van 00.00 uur tot 24.00 uur lokale tijd;
- c. EHP 26A (Scheveningen)
het gebied, begrensd door de lijn die achtereenvolgens de volgende posities verbindt:
52°06'26.46"N 004°16'38.89"E;
52°07'10.98"N 004°18'05.07"E;
52°06'47.72"N 004°19'48.69"E;
52°05'58.33"N 004°17'58.83"E;
terug naar beginpunt;
tot 2000 ft AMSL, dagelijks van 00.00 uur tot 24.00 uur lokale tijd.

Artikel 6 Vluchten uitgezonderd van de verboden

1. Het verbod, genoemd in artikel 2, eerste lid (gebied EHR 3), is niet van toepassing op:
  - a. luchtvaartuigen van de Dienst Infrastructuur van de Landelijke eenheid;
  - b. helikopters die worden gebruikt voor spoedeisende hulpverlening door traumateams en het vervoer van slachtoffers of voor zoek- en reddingsacties.
2. De verboden, genoemd in de artikelen 3 en 4, zijn niet van toepassing op:
  - a. luchtvaartuigen van de Dienst Infrastructuur van de Landelijke eenheid;
  - b. helikopters die worden gebruikt voor spoedeisende hulpverlening door traumateams en het vervoer van slachtoffers of voor zoek- en reddingsacties.
3. Het verbod, genoemd in artikel 5, onderdeel a (gebied EHP 25), is niet van toepassing op:
  - a. luchtvaartuigen van de Dienst Infrastructuur van de Landelijke eenheid;
  - b. luchtvaartuigen die worden gebruikt ten behoeve van het vervoer van leden van het Koninklijk Huis, staatshoofden en ministers;
  - c. helikopters die worden gebruikt voor spoedeisende hulpverlening door traumateams en het vervoer van slachtoffers of voor zoek- en reddingsacties.
4. Het verbod, genoemd in artikel 5, onderdelen b (gebied EHP 26) en c (gebied EHP 26A), is niet van toepassing op:
  - a. luchtvaartuigen van de Dienst Infrastructuur van de Landelijke eenheid;
  - b. luchtvaartuigen die worden gebruikt ten behoeve van het vervoer van leden van het Koninklijk Huis, staatshoofden en ministers;
  - c. helikopters die worden gebruikt voor spoedeisende hulpverlening door traumateams en het vervoer van slachtoffers of voor zoek- en reddingsacties;
  - d. ambulancevluchten voor het Medisch Centrum Haaglanden Westeinde in Den Haag.
5. Aan de gezagvoerders van luchtvaartuigen die ondersteuning leveren aan Defensie, kan door de

autoriteiten, genoemd in artikel 7, eerste lid, toestemming worden gegeven gebruik te maken van de gebieden, genoemd in artikel 2, eerste tot en met vierde lid. Aan de toestemming kunnen voorschriften of beperkingen worden verbonden.

Artikel 7 Coördinatie militaire oefeningen

1. De hierna volgende autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de coördinatie van de militaire oefeningen in de genoemde gebieden:
  - a. de Commandant Zeestrijdkrachten voor de gebieden EHD 41A, EHD 41B, EHD 41C, EHD 41D, EHR 8 en EHR 8A;
  - b. de Commandant Landstrijdkrachten voor de gebieden EHD 49, EHR 2, EHR 3, EHR 3A, EHR 9, TSA 50, TSA 51, TSA 52, TSA 53, TSA 54, TSA 55A, TSA 55B, TSA 56 en TSA 57;
  - c. de Commandant Luchstrijdkrachten voor de gebieden CBA SEA 1, EB TRA N B, EHD 01, EHD 02, EHD 03, EHD 04, EHD 05, EHD 06, EHD 07, EHD 08, EHD 09, EHD 018, EHD 42, EHR 2A, EHR 2B, EHR 2C, EHR 4, EHR 4A, EHR 4B, EHR 4C, EHR 4D, EHR 4E, EHR 4F, EHR 61, EHR 62, EHR 63, TRA 10A, TRA 10B, TRA 11, TRA 12, TRA 12A, TRA 58, TRA 72, TRA 80, TRA 81, TRA 82, TRA 83, TRA 84, TSA 1A en TSA 1B.
2. Mede ten behoeve van de uitgifte van NOTAMs worden door de autoriteiten, genoemd in het eerste lid, coördinatoren aangewezen.
3. Naar de vorengenoemde gebieden kan worden verwezen met de lettercijfercombinatie die boven de beschrijving is gesteld.

Artikel 8 Wijziging andere regelgeving

De artikelen 1 en 1a van de Regeling sluiting luchtruim nationale herdenkingen vervallen.

Artikel 9

In de definitie van het begrip 'vast valschermspringgebied' in artikel 1 van de Regeling militair valschermspringen wordt 'in artikel 4 van de Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2014' vervangen door: in artikel 2, derde lid, onderdeel p, van de Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2017.

Artikel 10 Intrekking regelgeving

De Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2014 wordt ingetrokken.

Artikel 11 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 2 maart 2017.

Artikel 12 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2017.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 3 april 2017

*De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert*

*De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
S.A.M. Dijkma*

TOELICHTING

Algemeen

In deze regeling worden bijna alle gebieden waarvoor een gebruiksbeperking voor burgerluchtvaartuigen geldt, samengebracht. Deze gebieden zijn voor het burgerluchtverkeer verboden of beperkt toegankelijk, omdat in die gebieden – veelal door het Ministerie van Defensie – activiteiten plaatsvinden die niet met het burgerluchtverkeer verenigbaar zijn. Deze gebieden zijn gecategoriseerd volgens de Criteria Catalogus Luchtruim, die is vastgesteld door de Luchtverkeerscommissie (LVC) en die een hulpmiddel vormt voor het vaststellen van luchtruimklassen en luchtruimvoorzieningen rond luchthavens. De Criteria Catalogus Luchtruim is gebaseerd op internationale regelgeving van de Internationale burgerluchtvaartorganisatie (ICAO) en van de Europese Commissie. Historisch gezien werden militaire oefengebieden vrijwel altijd permanent afgesloten voor het burgerluchtverkeer en was gebruik door burgerluchtvaartuigen meestal niet mogelijk. Met de implementatie van Verordening (EG) nr. 2150/2005 van de Commissie van 23 december 2005 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels voor een flexibel gebruik van het luchtruim (voor de EER relevante tekst) (PbEU 2005, L342) is het gewenst deze gebieden alleen te activeren als er daadwerkelijk (militaire) activiteiten plaatsvinden. De permanente afsluiting wordt dus vervangen door een flexibele sluitingsmogelijkheid. In de in 2012 aan de Tweede Kamer aangeboden luchtruimvisie wordt onderscheid gemaakt in gebieden die permanent, regelmatig of incidenteel worden afgesloten voor burgerluchtverkeer. Het flexibele luchtruimgebruik dient tijdig te worden afgestemd met alle luchtruimgebruikers.

In Nederland is voor dit noodzakelijke, flexibele en efficiënte luchtruimgebruik een Airspace Management Cell (AMC) ingericht waarin civiel en militair luchtruimgebruik vooraf met betrokken partijen wordt afgestemd. Voor ongecontroleerde gebieden waarin luchtruimgebruik door luchtvaardenden is toegestaan zonder verplicht radiocontact met een luchtverkeersleidingsinstantie en waar de kans op ongeautoriseerd gebruik van afgesloten gebieden dus reëel aanwezig is, worden gebieden meer structureel, op de meest voorkomende gebruikstijden afgesloten.

Gebieden die onder directe controle staan van luchtverkeersleidingsinstanties en waarin alleen gecontroleerd luchtverkeer vliegt, kunnen gepland maar ook per direct worden afgesloten en weer worden vrijgegeven. Dit vergroot de luchtruimcapaciteit voor burgerluchtverkeer aanzienlijk, terwijl militair luchtruimgebruik verzekerd blijft. Deze gewijzigde regeling bevat een actualisatie van de binnen het Nederlandse luchtruim aanwezige oefengebieden. Daarnaast zijn enkele gebieden die waren vermeld in de Regeling sluiting luchtruim nationale herdenkingen thans in deze regeling opgenomen. De gemeenschappelijke noemer van alle gebieden is dat zij in het kader van (vlieg)veiligheid kunnen worden afgesloten (voor niet aan oefeningen deelnemend vliegverkeer).

Voor een beperkt aantal gebieden, zoals rondom de paleizen en regeringsgebouwen, blijft de sluiting permanent. Voor andere gebieden is permanente afsluiting niet nodig en zelfs ongewenst voor een efficiënt en flexibel luchtruimgebruik. De regeling is waar mogelijk vereenvoudigd en biedt meer overzicht voor zowel de luchtruimbeheerder als de luchtruimgebruiker en vergroot de flexibiliteit. De nummering en de grootheden van de verticale begrenzingen van de gebieden zijn zoveel mogelijk gestandaardiseerd volgens geldende luchtvaartnormen waardoor de kans op veiligheidsincidenten afneemt. Een aantal gebieden is daarbij variabel in hoogte te activeren, zodat niet meer luchtruim wordt geclaimd dan strikt noodzakelijk.

Artikelgewijs

Het in artikel 2, eerste lid, genoemde gebied is permanent voor de luchtvaart gesloten. Reden hiervoor is dat er in dat gebied schietoefeningen plaatsvinden dan wel een gecontroleerde detonatie van explosieven plaatsvindt wat een gevaar kan opleveren voor de luchtvaart.

De in artikel 2, tweede lid, genoemde gebieden zijn op vastgestelde tijden verboden voor burgerluchtverkeer. Deze gebieden kunnen echter worden vrijgegeven voor gebruik aan de desbetreffende luchtverkeersdienstverlener. Voor het vrijgeven van de gebieden wordt gebruikgemaakt van het in Verordening (EG) nr. 2150/2005 aangegeven 'Flexible Use of Airspace concept'.

In artikel 2, derde lid, hebben verschillende gebieden die in de thans ingetrokken Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2014 de aanduiding EHR hadden de aanduiding TSA gekregen. Het betreft hier de gebieden met de aanduiding TSA 1A en 1B en TSA 50 tot en met 57. Ook is in dit lid de TRA 58 opgenomen. Dit gebied was voorheen voor het militair valschermspringen van grote hoogte als bijzonder luchtverkeersgebied Regte Heide aangewezen in artikel 4. De in dit lid genoemde gebieden zijn slechts incidenteel benodigd en zullen op aanvraag voor

burgerluchtverkeer worden afgesloten door middel van een Notice to Airmen (NOTAM).

De in artikel 2, vierde lid, genoemde gebieden worden door de AMC geactiveerd. Informatie hieromtrent wordt tijdig aan de luchtverkeersdienstverleners verstrekt. In het kader van een flexibel gebruik van het luchtruim is het gebied EHR 8A, dat voorheen slechts per NOTAM kon worden geactiveerd en was opgenomen in het derde lid, toegevoegd aan de lijst van AMC-Manageable Areas. De TRA 10 is vervallen, omdat deze uit efficiëntieoverwegingen is samengevoegd met TRA 10A. Voorts is toegevoegd een nieuw gebied TRA 11. De TRA 11 biedt in de toekomst de mogelijkheid met Medium Altitude RPAS (remotely piloted aircraft system) te opereren vanaf vliegbasis Leeuwarden. Ten behoeve van luchtsteun, doorgaans aangeduid als Close Air Support (CAS), is een nieuw gebied ingericht: TRA 72. Voorheen kon enkel van dit gebied gebruik worden gemaakt als een tijdelijk gebied met beperkingen was ingesteld. Bovenop de Deelen CTR is een gebied ingesteld, de TRA 80, voor oefeningen met transporttoestellen, helikopteroperaties, valschermspringen en voor RPAS. Ter verdere bescherming van militaire laagvlieg oefeningen met transporttoestellen, helikopters en RPAS is aan een aantal reeds bestaande voor laagvliegen bestemde gebieden een categorisatie toegekend (TRA 81 tot en met TRA 84) om deze te kunnen sluiten voor burgerluchtverkeer als dit voor de aard van de oefening opportuun is. De gebieden EHD 01 tot en met EHD 09 zijn gecombineerd met de overeenkomstige gebieden met de aanduiding A. Inhoudelijk betekent dat geen wijziging. Het nieuwe gebied EHD 018 omvat de gebieden EHD 01 tot en met EHD 09 en is bedoeld om voor een grootschalige oefening in een keer een groot gebied te kunnen activeren.

In de artikelen 3 en 4 zijn de bepalingen uit de artikelen 1 en 1a van Regeling Luchtruimsluiting nationale herdenkingen opgenomen.

In artikel 5 zijn de gebieden rondom paleizen, regeringsgebouwen en de Scheveningse strafgevangenis opgenomen waarin burgerluchtverkeer is verboden ter bescherming van de nationale veiligheid. Deze gebieden waren voorheen opgenomen in de onderdelen a, b en c van het eerste lid van artikel 2 van de thans ingetrokken Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2014.

Artikel 6 bevat uitzonderingen op het verbod voor burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden voor hulpdiensten en enkele andere categorieën. Dit artikel is uitgebreid ten behoeve van vluchten in de gebieden, genoemd in artikel 3 (EHR 16 tot en met EHR 19) en artikel 4 (EHR 20).

Artikel 7 is geactualiseerd naar aanleiding van het opnemen in de regeling van nieuwe gebieden en wijzigingen in de aanduiding van gebieden. Het betreft gebieden waarvoor de Commandant Landstrijdkrachten en de Commandant Luchstrijdkrachten verantwoordelijk zijn.

De artikelen 8 en 9 voorzien in de technische afstemming van andere regelgeving op de onderhavige regeling.

Door de omvang van de wijziging is gekozen voor een geheel nieuwe regeling met een nieuwe citeertitel (artikelen 10 en 12).

Voor de datum van inwerkingtreding 2 maart 2017 (artikel 11) is gekozen voor de publicatiedatum van de Aeronautical Chart ICAO 1:500 000 The Netherlands, Edition 2017, waarop de in de regeling genoemde gebieden zijn aangegeven. De publicatie van de Aeronautical Chart vindt om organisatorische en financiële redenen één keer per jaar plaats en wel op de eerste AIRAC (Aeronautical Information Regulation and Control) datum in maart. Op die datum treedt tevens de gewijzigde Aeronautical Information Publication (AIP) in werking waarin de betrokken gebieden zijn opgenomen. Om die reden wordt afgeweken van de vaste verandermomenten.

*De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert*

*De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
S.A.M. Dijkema*